การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

The Good Governance-based Administration of Kumhaiyai Subdistrict Administrative, Donmoddang District, Ubon Ratchathani Province

ปรีชา จันพิรักษ์*
Preecha Chanpirak

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี และแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบล ราชธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ตัวแทนประชาชน ตัวแทนผู้ปฏิบัติงาน และตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 15 คน และประชาชนที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ จำนวน 357 คน และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟัง ปัญหา และความต้องการของประชาชน แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ด้านหลักนิติธรรม ควรกำหนดข้อบัญญัติตำบล กฎ ข้อบังคับระเบียบต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อบัญญัติตำบล ระเบียบ ข้อบังคับ ให้ทราบโดยการประชาสัมพันธ์ทุกหมู่บ้าน ด้านหลักคุณธรรม ควรยึดถือความถูกต้องดีงาม ซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน เชื่อมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยการรณรงค์เพื่อสร้างค่านิยมที่ดีงามให้ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานถือปฏิบัติ ยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานทุกขั้นตอนมากขึ้น มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดให้ประชาชนรับรู้ แสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ ในการบริหารงานให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผน นโยบายการบริหารงาน ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานเอาใจใส่ประชาชนที่มารับบริการให้มากขึ้น ต้องเอาใจใส่ปัญหาของประชาชน แก้ไขปัญหาให้ประชาชนอย่างรวดเร็วและทั่วถึง ด้านหลักความคุ้มค่า ควรรณรงค์ให้บุคลากรและประชาชนใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดใช้วัสดุอุปกรณ์ในสำนักงานให้คุ้มค่าที่สุด

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่

---

* พนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

Abstract

The research aimed to study the good governance-based administration of Tambon Kumhaiyai Administrative Organization and the guidelines for the development of the good governance-based administration. The targets were 15 representatives of the groups concerned. The samples used in the research were 357 local residents who lived in Kumhaiyai Subdistrict area. The sample size was determined by a simple random sampling. The research instruments were a questionnaire and an interview. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research findings were as follows. The good governance-based administration of Tambon Kumhaiyai Administrative Organization was overall moderate. The aspects with a maximum value was an ethical and legal issue. In this, the administration was fair, legal and systematic. Secondary was the principles of worth and value. In this, a campaign was conducted to make personnel and the public to make the best use of natural resources. The aspect having a minimum value was participation. A forum was held for those directly responsible to listen to the public grievances. The guidelines for the development of the good governance-based administration were as follows. On ethical and legal: rules and regulations should be modernized and socially acceptable. The public should be given knowledge on the local rules and regulations by means of public relations. On the virtues: good conduct, honesty, diligence and perseverance and belief in good should be encouraged. A campaign should be made to set up values in good which should be abided by all agencies. On transparency: the public should be more involved in all steps of the administration; information should be accessible to the public. On participation: the public should be able to voice their opinions and make decisions; they should take part in setting up plans and administrative policies. On accountability: the personnel should be aware of the responsibility and attentive to the public service; the problems concerning the public should be urgently dealt with. On value or worth: personnel and the public should be made aware of the value of natural resources and they should make the best use of the resources.

Keywords: Good Governance, Administration, Kumhaiyai Administrative Organization Plakhao

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย ในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เทศบาล 3) องค์การบริหารส่วนตำบล และ 4) องค์กรปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เหมือนการบริหารงานของเอกชนที่มุ่งกำไรเป็นเป้าหมาย แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมุ่งความพึงพอใจของประชาชนเป็นหลักและสิ่งที่ต้องมุ่งเน้นอย่างเต็มที่ คือ การบำบัดทุกข์ บำรุงสุข หรือการทำให้ประชาชนพ้นทุกข์ มีสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยผู้บริหารและสมาชิก ฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร ทั้งที่เป็นข้าราชการการเมืองและข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับตามสังกัดของตนที่กฎหมายกำหนด ในปัจจุบันมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการการเมือง พ.ศ. 2551 ข้าราชการสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงควรรับรู้เพื่อปฏิบัติตาม ในการนำจริยธรรมมาเป็นแนวทางปฏิบัติให้กับข้าราชการการเมือง หรือนักการเมืองไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ได้บัญญัติไว้ในหมวด 13 ว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐในมาตรา 279 และ มาตรา 280 บัญญัติโดยสรุป คือ การจัดให้มีประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ถ้าหากข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐฝ่าฝืนมีความผิดทางวินัยผู้ดำรงตำแหน่งฝ่าฝืนและเป็นความผิดร้ายแรง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และถือเป็นเหตุให้ถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งโดยมติวุฒิสภาได้ (สุเมธ แสงนิ่มนวล 2552, หน้า 43-44, 49-50) ประเทศไทยให้ความสำคัญต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลหรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงานราชการต่าง ๆ เพราะหน่วยราชการประสบปัญหาด้านจริยธรรม การทุจริต คอรัปชั่น รัฐบาลจึงให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างจริงจัง (สุธีลาพร ริพล, 2556, หน้า 2) ธรรมาภิบาลในระบอบประชาธิปไตยเปิดโอกาสให้ความหลากหลายของเรา รวมพลังและสามารถสะท้อนได้อย่างสร้างสรรค์ จึงเป็นทางตรงที่สุดในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยเชื่อประสานเป็นหนึ่งเดียวไปสู่ความยั่งยืนที่แท้จริง (เปิดมุมมองอานันท์ ปันยารชุน 4 บรรทัดฐานใหม่สู่การพัฒนาประเทศ, 2558, ย่อหน้า 2)

การบริหารราชการแผ่นดินต้องใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการบริหารราชการแผ่นดิน เพื่อให้การบริหารราชแผ่นดินเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเป็นธรรม สอดคล้องกับ “หลักธรรมาภิบาล” เห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติ ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 และพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการพ พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ สิทธิในการรับรู้ข่าวสารของราชการหรือสิทธิได้รู้ของประชาชน (ขวัญหทัย จิตพิไล, 2554, หน้า 2) นอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ในแผนปฏิบัติราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2557 -2560) คือ “เป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ภายใต้หลักธรรมาภิบาลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน” กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมุ่งมั่นที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นไปโดยหลักธรรมาภิบาล ซึ่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และ ด้านหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2555, ย่อหน้า 1)

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อชุมชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาระดับตำบล เพราะเป็นองค์กรที่มีพลังประชาชนในท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักถึงความสำคัญต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กร

สำคัญตามนโยบายการกระจายอำนาจอันเป็นแนวทางพื้นฐานแห่งรัฐที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 52 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประยุกต์ อย่างน้อยเรื่องการลดขั้นตอน อำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและการตอบสนองความต้องการของประชาชนเป็นหน้าที่ของกระทรวงมหาดไทยดูแลและให้ความช่วยเหลือแก่องค์กรปกครองท้องถิ่น (ราชกิจจานุกเบกษา, 2546, หน้า 15) โดยมีวัตถุประสงค์จะให้เกิดการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นอย่างแท้จริงเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการคิดการตัดสินใจและร่วมแก้ไขปัญหาของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน ทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กเพื่อก้าวไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ การบริหารงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งมั่นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรม สุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและพร้อมรับผิดชอบ มีศีลธรรม จริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ ตัดสินใจดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจ โดยคำนึงถึงประชาชนเป็นสำคัญทั้งนี้งานวิจัยของเด่น วรรณสอน (2556, หน้า 1) ยังพบปัญหาในการบริหารงานที่ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทอำนาจหน้าที่การปฏิบัติงานของข้าราชการประจำและข้าราชการการเมือง ที่อาจเกิดจากความไม่พร้อมด้านการบริหารงานหลายประการ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ได้มีการบริหารงานโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ซึ่งการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการทองถิ่นตามกฎหมายมีงบประมาณใช้ ในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่การบริหารงานขององค์การจำเป็นต้องมีหลักการบริหารที่ดีเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อ จัดจ้าง การตรวจสอบการประเมินผลการปฏิบัติงาน การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ จากการสรุปรายงานประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ พบว่าประชาชนร้องเรียนด้วยวาจาเกี่ยวกับที่เจ้าหน้าที่มี การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร การมอบหมายงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ขาดความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาแสดงถึงความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเองเท่าที่ควร ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการที่ประชาชนจะได้รับประโยชน์ ทำให้เกิดความเคลือบแคลงและสงสัยในความโปร่งใสในการบริหารงาน ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน (องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่, 2558, หน้า 22)

องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี มี 10 หมู่บ้าน ประชากรจำนวน 4,894 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่, 2559, หน้า 10) เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนและมุ่งพัฒนาองค์กรให้เจริญก้าวหน้าสร้างชุมชน ให้เข้มแข็ง โดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลมาเป็นแนวทางในการบริหาร ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 แต่ยังพบว่ามีการร้องเรียนในการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ตามช่องทางต่างๆ เช่น สายด่วนร้องเรียนคำไฮใหญ่ กล่องรับเรื่องร้องเรียน ที่ว่าการอำเภอดอนมดแดง เป็นต้น เพื่อทราบระดับการบริหารงานตามหลักธรรมมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ และลดขั้นตอนการปฏิบัติงานของพนักงาน ให้สามารถอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนสูงสุด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานขององค์กรตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี
2. ศึกษาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2555 ได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอแผนการส่งเสริมและพัฒนาธรรมาภิบาลในภาคราชการ เพื่อการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีอย่างยั่งยืน สำหรับความหมายของหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (GG Framework) ทั้ง 4 หลักการสำคัญและ 10 หลักการย่อย มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2555, หน้า 21-22)

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ประกอบด้วย

1.1 ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดเกิดผลิตภาพที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและบังเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

1.2 ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีวิสัยทัศน์เชิงยุทธศาสตร์เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ มีการวางเป้าหมายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและอยู่ในระดับที่ตอบสนองต่อความคาดหวังของประชาชน

1.3 การตอบสนอง (Responsiveness) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถให้บริการได้อย่างมีคุณภาพ สร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวัง/ความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ

2. ค่านิยมประชาธิปไตย (Democratic Value) ประกอบด้วย

2.1 ภาระรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ (Accountability) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องสามารถตอบคำถามและชี้ใจได้เมื่อมีข้อสงสัย รวมทั้งต้องมีการจัดวางระบบการรายงานความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ต่อสาธารณะ เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบและการให้คุณให้โทษ ตลอดจนมีการจัดเตรียมระบบการแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาและผลกระทบใด ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น

2.2 เปิดเผย/โปร่งใส (Transparency) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา รวมทั้งต้องมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนวางระบบให้การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นไปโดยง่าย

2.3 หลักนิติธรรม (Rule of Law) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด ด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายต่าง ๆ

2.4 ความเสมอภาค (Equity) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องให้บริการอย่างเท่าเทียมกันไม่มีการแบ่งแยกด้านชายหญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล

ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม และอื่น ๆ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงโอกาสความเท่าเทียมกันของการเข้าถึงบริการสาธารณะของกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในสังคมด้วย

3. ประชารัฐ (Participatory State) ประกอบด้วย

3.1 การมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ (Participation/Consensus Oriented) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้องร่วมคิดแก้ไขปัญหาร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงาน และร่วมตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

3.2 การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการควรมีการมอบอำนาจและกระจายความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่ผู้ปฏิบัติงานในระดับต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีการโอนถ่ายบทบาทและภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในสังคม

4. ความรับผิดชอบทางการบริหาร (Administrative Responsibility)

4.1 คุณธรรม/จริยธรรม (Morality/Ethic) หมายถึง ในการปฏิบัติราชการต้องมีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปอย่างมีศีลธรรม คุณธรรมและตรงตามความคาดหวังของสังคม รวมทั้งยึดมั่นในค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือนและจรรยาบรรณวิชาชีพ

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินงาน การจัดการบริหารสังคมที่ดีในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ ระดับ การจัดระบบองค์กรและกลไกการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เชื่อมโยงกับภาครัฐ เอกชนและประชาชนอย่างสอดคล้องมีความชอบธรรม คุณธรรม โปร่งใส และตรวจสอบได้อันนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญ 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า

หลักนิติธรรม หมายถึง การกำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ภายใต้กฎหมาย ที่มีความเป็นธรรมและเสมอภาคเอื้อต่อการควบคุมและนามาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กรและการพัฒนา

หลักคุณธรรม หมายถึง หลักการปฏิบัติในความถูกต้องดีงาม ทั้งทางมโนสุจริตและสัมมาอาชีวะ โดยยึดถือมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ การส่งเสริมสนับสนุน การทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

หลักความโปร่งใส หมายถึง การกระทำการใด ๆ มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ สร้างความไว้วางใจ มีความโปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน ประชาชนรับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องและน่าเชื่อถือ และสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้

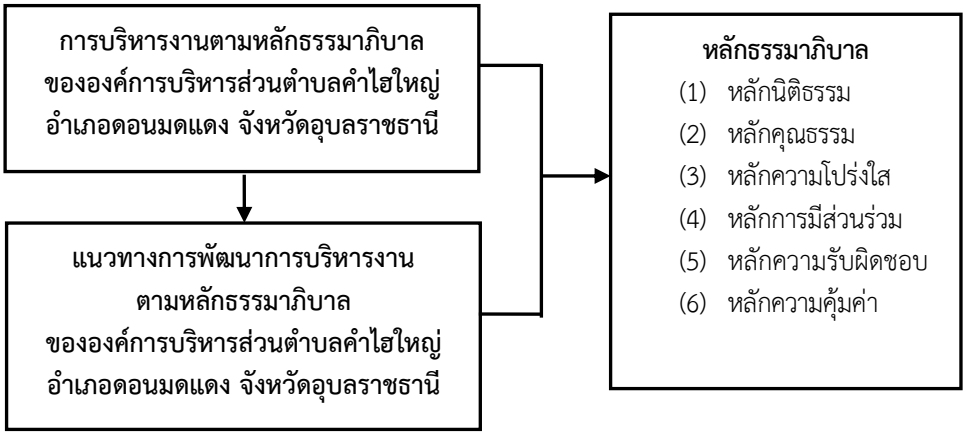
หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินกิจกรรมอย่างหนึ่งประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ในการวางแผน กำหนดนโยบายการพัฒนาหรือตัดสินใจปัญหาสำคัญของท้องถิ่น

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ภาระหรือพันธะผูกพันในการจะปฏิบัติหน้าที่ ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบ การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง เป็นการบริหารจัดการและทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่าสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 มีหลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี 6 ประการ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2555, ย่อหน้า 1) 1) ด้านหลักนิติธรรม 2) ด้านหลักคุณธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5) ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 6) ด้านหลักความคุ้มค่าและผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบในการการสร้างการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของกระทรวงมหาดไทย ดังภาพที่ 1.

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี มี 10 หมู่บ้าน จำนวน 4,894 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่, 2559, หน้า 10) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 5 คน 2) กลุ่มตัวแทนผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน 3) กลุ่มตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 357 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล, 2555, 121) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

2. แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 6 ด้าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มตัวแทนประชาชน จำนวน 5 คน 2) กลุ่มตัวแทนผู้ปฏิบัติงาน จำนวน 5 คน 3) กลุ่มตัวแทนผู้บริหาร จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยนี้ ผู้ศึกษาวิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ในการศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กรรมการบริหารหลักสูตรขออนุญาตเก็บข้อมูลในการทำวิจัย โดยทำหนังสือถึงผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล และขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายเรื่องแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ด้วยตัวเอง เก็บและ นำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการวิเคราะห์ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม มี 3 ตอน แต่ละตอนมีวิธีวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

4.2 การสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปแนวทางพัฒนาแนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักคุณธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยสรุปผลการวิจัยในแต่ละด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บริหารจัดการด้วยความเป็นธรรม ถูกระเบียบกฎหมายเป็นไปตามระเบียบราชการโดยใช้หลักนิติธรรม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนรับทราบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับท้องถิ่น

1.2 ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการบริการด้วยมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสุภาพ อ่อนโยน และมีไมตรีจิตพร้อมให้บริการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การบริหารงานโดยการกำหนดบุคลากรที่เหมาะสมกับภาระงานของหน่วยงานซึ่งมีการบริหารทรัพยากร ต้นทุนและงบประมาณ เหมาะสมกับองค์กร

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการบริหารงานเป็นไปด้วยความชัดเจนและโปร่งใส ยึดถือตามระเบียบเป็นเกณฑ์ สามารถตรวจสอบได้และให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการ เช่น ขั้นตอน แบบฟอร์ม ค่าธรรมเนียม(ถ้ามี) และเอกสารประกอบอื่น ๆ อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การสรุป/เปิดเผยการบริหารงานของหน่วยงานต่อสาธารณะ เช่น ประชาสัมพันธ์/ปิดประกาศให้ ประชาชนรับทราบ

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการจัดเวทีประชาคมในการรับฟัง ปัญหา และความต้องการของประชาชน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรของหน่วยงาน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานนี้ มีความเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชน และเร่งแก้ไขเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นำโครงการกิจกรรม หรือแผนงานที่แถลงไว้ไปดำเนินการให้เห็นเป็นรูปธรรม

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การรณรงค์ให้บุคลากรในหน่วยงานและประชาชนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างประหยัด และยึดแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการเบิกจ่ายงบประมาณในการบริหารงานโครงการต่าง ๆ ตามความเป็นจริงและเหมาะสม และการใช้งบประมาณมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับผลงานที่ชุมชน/หมู่บ้านได้รับ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

2.1 ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการทำประชาวิจารณ์ทุกเรื่องก่อนออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้มีความทันสมัยกับเหตุการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันประชาสัมพันธ์ให้ความรู้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวกับ อปท. ดำเนินงานโดยยึดหลักกฎหมาย และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบตามไตรมาสอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านหลักคุณธรรม ควรมีการนำความรู้ด้านคุณธรรม ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน และให้บริการประชาชนอย่างเท่าเทียมกันและเสมอภาค ส่งเสริมให้มีการสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ประชาชน สร้าง

ค่านิยมให้พนักงานที่ปฏิบัติงานโดยยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรม ในการปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส ควรจัดให้มีศูนย์ข้อมูลข่าวสาร เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนได้ทราบอย่างตรงไปตรงมา ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ปรับปรุงกลไกลการประชาสัมพันธ์ข้อมูลให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และสามารถแสดงความคิดเห็นได้ จัดให้มีกลไกการรายงานสถานะทางการเงินที่โปร่งใส ถูกต้องและตรวจสอบได้

2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการทำงาน เน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินการกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนและนโยบายการบริหารงาน จัดเวทีสัญจรรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนก่อนจัดทำโครงการต่าง ๆ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดและตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรกำหนดความรับผิดชอบในหน้าที่ของบุคลากรในหน่วยงานให้ชัดเจน ประชาสัมพันธ์ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ อำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการประชาชน ผู้บริหาร ข้าราชการ นักการเมือง ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างตั้งใจ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง และรับผิดชอบบริหารงานโดยยึดหลักการบริหารงานโดยแต่ละภาคส่วนที่ได้รับมอบหมายทำงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่หน่วยงานกำหนด

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ควรรณรงค์ให้บุคลากรและประชาชน ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใช้ทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์สำนักงานอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด สร้างจิตสำนึกให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ รวมทั้งประชาชนให้ร่วมกันใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี สามารถอภิปรายผลในประเด็นที่สำคัญดังนี้

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งพบว่าด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนร้องเรียนหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน และแสดงความคิดเห็นต่อเทศบัญญัติที่นำมาบังคับใช้ จึงเป็นผลให้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย นกขมิ้น (2552) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเป็นธรรมาภิบาลในการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสมุทรปราการ อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ จันทรมงคล พันธุ์พาณิชย์ (2553) ที่พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นฟ้า อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วมเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลประจำปีในแต่ละครั้งค่อนข้างน้อย เนื่องจากประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมเท่าที่ควร และยังไม่เข้าใจถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ประชาชนและท้องถิ่นจะได้รับ จึงเป็นสาเหตุให้ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด จึงควรให้การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและการให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนถึงสิทธิประโยชน์ที่ควรจะได้รับ ให้ประชาชนได้ตระหนักถึง

ความสำคัญในการมีส่วนร่วมรับรู้ถึงการบริหารงานและสามารถตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้จากประชาชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการประเมินผลการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี ผลจากข้อเสนอแนะพบว่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลประจำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอทุกปี โดยการให้ความรู้แก่ประชาชนถึงสิทธิในหน้าที่ของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นอย่างแท้จริง สาเหตุที่เสนอแนวทางเช่นนี้ เนื่องจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาตำบลประจำปีทุกครั้งค่อนข้างน้อย เมื่อมีโอกาสในการแสดงความคิดเห็นที่หลากหลายก็ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในท้องถิ่น ประชาชนส่วนใหญ่ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการมีส่วนร่วมกับท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล หากการมีส่วนร่วมของประชาชนได้รับการส่งเสริมจะส่งผลให้ด้านอื่น ๆ ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยของ ทองเพียร ยินดีมาก (2554) ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโหรา อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลควรปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อกฎหมายอย่างเคร่งครัด ควรมีการจัดทำประชาพิจารณ์ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เดือดร้อน ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์สุจริต และเอื้ออาทรต่อผู้อื่น บริหารงานอย่างมีสภาวะผู้นำ และเป็นธรรมไม่เลือกข้างใดข้างหนึ่ง ควรติดตามเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนอย่างเร่งด่วน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรชี้แจง การจัดสรรงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนได้รับทราบ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้น ควรมีการแถลงผลการดำเนินงานการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีให้ประชาชนได้รับทราบ และควรพิจารณาถึงความจำเป็นของโครงการ มีการลำดับความสำคัญของการดำเนินโครงการและติดตามตรวจสอบผลงานหรือโครงการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้การพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ โดยการจัดอบรมให้ประชาชนทุกหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ด้านคุณธรรม ควรเผยแพร่หลักธรรมาภิบาลให้ทุกส่วนงานในองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ตระหนักและยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานอย่างจริงจัง ที่มีการตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยมีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน

3. ด้านหลักความโปร่งใส ควรส่งเสริมให้มีคณะกรรมการจากส่วนงานอื่น เป็นคณะกรรมการในการตรวจสอบงานในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อความโปร่งใสและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบล

4. ด้านหลักการมีส่วนร่วม องค์การบริหารส่วนตำบลควรยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานการตรวจสอบและติดตามผล

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการมอบหมายภาระงานให้ชัดเจนสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นให้แก่ผู้มารับบริการได้อย่างทันท่วงที

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีการให้ความรู้และสร้างจิตสำนึกแก่บุลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและประหยัด โดยการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้าใจในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี

เอกสารอ้างอิง

ขวัญหทัย จิตพิไล. (2554). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลวาปี อำเภอรัตนวาปี จังหวัดหนองคาย**. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จันทรมงคล พันธุ์พาณิชย์. (2556). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลลิ้นฟ้า อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เด่น วรรณสอน. (2556). **ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลป่าตาล อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย**. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ทรงชัย นกขมิ้น. (2556). **การพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรปราการ.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ทองเพียร ยินดีมาก. (2554). **ความคิดเห็นของประชาคมหมู่บ้านต่อการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโหรา อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด**. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

ธีรวุฒิ เอกะกุล. (2555). **ระเบียบวิธีวิจัย**. อุบลราชธานี: วิทยาการพิมพ์.

ราชกิจจานุกเบกษา. **พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546**. เล่ม 120 ตอนที่ 100 ก ลงวันที่ 9 ตุลาคม 2546 มาตราที่ 52 หน้า 15.

สุธีลาพร ริพล. (2555). **แนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเทศบาลในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. การศึกษาอิสระปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2555). **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.** สืบค้น ธันวาคม 1, 2559, จาก www.ocsc.go.th.

องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่. (2558). **แผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2558-2560) องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี.** อุบลราชธานี: ผู้แต่ง.

_____. (2559). **สรุปรายงานการประชุมประจำเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลคำไฮใหญ่ อำเภอดอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี.** อุบลราชธานี: ผู้แต่ง.

อานันท์ ปันยารชุน. (2558). **เปิดมุมมองอานันท์ ปันยารชุน 4 บรรทัดฐานใหม่ประตูสู่การพัฒนาประเทศ**. (ออนไลน์) สืบค้น ธันวาคม 1, 2559, จาก www.komchadluek.net/news/politic/213606**.**